

Benkő Ildikó

Szent három

Mindnyájan Hamvas Béla *alapállásából* bújtunk elő. Nem övé a szó (Szabó Lajosé, aki ugyancsak elődök szavaiból gyúrta), de övé a megvalósítása. *A szó megvalósítás nélkül üres fecsegés*, mondja Hamvas. Nem is tétlenkedett, így nem csoda, hogy sikerült neki a lehetetlen: visszaépítette mögénk (elénk) a megszakadt hagyományt. Szabadon, érdek nélkül tette, ezért tovább is építette. Mindnyájunk szárnyát adta vissza. Mert az a szárnyad, hogy a kozmikus erők rajtad keresztül rendeltetési helyükre jutnak, és hogy te is egy vagy emez erővel (nem választod el magad tőlük). Mindent elolvasott az ember romlatlan, eredeti állapotáról, mélyen meghajolva az elődök, kollégák előtt Szabó Lajostól René Guénonig, Franz Baaderig, Jakob Böhméig, Lao-céig, Uddálaka Áruniig. Életével pedig helyreállította. Meditációval, tanítással. Aranyhíd. Aranyfolyam. Tudta, hogy tehetség és terméke egyaránt mellékes, sőt akadály, az én a valódi munkadarab. Saját nagysága és sikere ezért nem zavarta össze. Teremtett, meditációs teret, nyelvet, halálpontosak, provokatívak a válságot megnevező szavai: hóbölygés, mászolygás. Tudta, hogy a civilizáció a tévutat választotta: a teljesség helyett a kényelem és a gyorsaság lufiját nyújtja, nem a harmóniára jutást szolgálja, hanem épp a zavarodottságot óvja, táncolja körül elméleteivel, tudományával, művészetével, vallásaival. Hamvas ebből fűj ébresztőt. Ő csak mellesleg a legbriliánsabb művelője a regény, a novella, az esszé műfajának. Gyógyítón és izgalmasan rántja le a leplet a tévedésinkről. Olvasni tanít minket. Hermész Triszmegisztoszt az ő fordításában – amennyire ez a fordítón múlik – értem. A szent írásokat belehelyezi a hagyományba, megmutatja, hogy a Biblia útmutató a – nem vissza, hanem – előrejutáshoz az ember eredeti, romlatlan állapotába. Hamvas ezért nemcsak művész. Egyszerre művész, gyógyító pap, tudós és király, helyreállítja a széthasadt valóságot. Beavató mester.

E Szentháromság összefüggéseiről szóló néhány gondolat lábjegyzet, a hagyomány értelmezésének kiegészítése néhány szóval. Nem tudnám Hamvas Béla nélkül. Semmit nem tudnék nélküle.

Ember és kozmosz kapcsolata. Az ősi tanítások szerint makro- és mikrokozmosz megfelel egymásnak. *Az, ami lenn van, ugyanaz, mint ami fenn van, és ami fenn van, ugyanaz, ami lenn van*, mondja Hermész Triszmegisztosz. Kölcsönösen alakítják egymást. Háborúban összezavarodnak az értékeink, ha szeretetlenül bánunk egymással, barátságtalan lesz az időjárás, mérgező a víz, az étel.

Világ és egyén középpontja ugyanaz. Az istenség szót a mélyebb megértésért most átfogalmazva nevezzük, mondjuk, jelentésnek. Minden létező egy közös jelentésének. *Minden egy*, mondják a Védák. Mert *én vagyok az Úr, aki mindent cselekszem*, mondja Ésaías.

Minden elpusztul, élő eleveenségét, termékenységét veszíti, ami a középponttól elszakad. Olyanná válik, mint a levágott kar. És minden pompásan gyümölcsözik, misszióját elvégzi, ami rajta, benne marad. Ami benne marad, tudja, hogy akkor tesz legtöbbet az egészért, ha a helyén marad és csinálja a dolgát, a máj tisztít, a húgyhólyag gyűjt és ürít. A szentimentális tanok az egyénnek a közösségért elvárt önfeláldozásáról zavaros hóbölygések, az egységtől épp elválasztanak. Az áldozat feltétele a győzelemnek, de a rossz áldozat terméketlen, nincs nyeresége, csak vesztesége. A jó áldozat szabad (vállalója érdekmentes döntése), a középponthoz kapcsol, vagy afelé mutat, nem más egóját szolgálja, és eleve győzelemre van ítélve, mert szabad. Ezért a nála alacsonyabb erőket legyőzi. Akkor is, ha az

áldozat tétje az életem. Ha az nem hőbolygás, hanem szabadon vállalt, középpont felé vezető áldozat, akkor megéri.

Mi a jelentés? A jelentés létezését az instant információszerzésnek az összefüggéseket egyszerű beazonosítással elmaszatóló trükkje nem homályosítja el. Épp ellenkezőleg: a gyorsinformáció jelentőségét, hitelét gyengíti, homályosítja el az, ha összefüggések, jelentések helyett azt pusztán egy esetleges párfogalommal kapcsoljuk össze. A párfogalomhoz kapcsolás nem nagy kunszt, és nem vezet messzire. Mint a kettes tanuló: megúszásra játszunk, és nem is kapunk többet. Azok a tudósok, tanárok, művészek, fordítók, orvosok, papok, politikusok, akik a jelentést erre cserélik, létrontást követnek el: megakadályozzák, hogy a tudásban zsengek megértsék az összefüggéseket. Kiszolgáltatják őket az ismeretlenül maradó erőknél.

Az információs kultúra lakói kedvéért néhány szó a jelentésről. Képzeld el, hogy van néhány gyümölcsfád és egy problémád: a járókelők minden szem termést megesznek, a kutyák a törzsek hancsát is rágják. Ötlet kéne, mivel véd meg, hogy te is ehess. Néhány szélsőséges megoldás gondolatával eljátszol, végül megállapodsz annál, hogy kerítéssel kell körülvenned. Az ötlet után és alapján építed meg a fizikai kerítést, melynek aztán a funkciója, jelentése azonos lesz a tárgyat szülő problémával: védeni fogja a kertet. Fizikai és szellemi között ez az összefüggés. Ezt mondja három változatban is Jézus: *Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég, az első és utolsó* (Jel.22,13). A világ jelentésének, problémamegoldásának jelenti ki magát, mely azonos a teremtő ötlettel. E köré az ötlet köré épült a világ és az ember. *És lőn világosság* (I.Móz 1,3). Az első teremtett dolog Krisztus ideája. A végét találta ki először a Teremtő, ahogy a jelentésből születik minden, a legegyszerűbb tárgy is. Azt ígéri, a végén Krisztushoz hasonlóvá válik minden ember, aki hajlandó ezen dolgozni. *És ahogy minden dolog az Egytől származott, az Egy gondolatból: úgy, elfogadva azt, lett minden teremtett dolog*, mondja Hermész Trismegisztosz.

Csak megjegyzem, Nietzsche és a gondolatán kapva kapók tévednek abban, hogy *meghalt az Isten*. Az egy jelentés (Isten) létét szemernyi sem homályosítja el, ha nem létezőnek mondják, épp ellenkezőleg: a tagadó énje bizonytalanodik el a lét középpontjának tagadásától. Kiszakítja magát a létezők összefüggéséből, hallatlanul legyengül, magára marad, értelmét veszti. Hiába aggatja magát körbe tetszetős elméletekkel, legyen bármily ragyogó ruhába bújtatva, csontváz, élet nélkül. Erről még lesz szó.

Az ember felépítése hármas. Képzeld el egy háromszöget, melyet a középpontja köré szerkesztettek:

Szellem

EGY
JELENTÉS
(ISTEN)

Lélek

Test

Ez megfelel a világ (a makrokozmosz) hármas felépítésének:

viselkedéstest, asztrálestest
(mozgók: állatok)

éntest
(szabad: ember)

élettest, étertest
(élők: növények)

Fizikai test
(élettelenek: pl. kövek)

A második háromszög jó híre, hogy az ember nem állat. Az ember az egyetlen lény, akinek mind a négy teste van. Ő a legtöbb. Descartes gondolata kimondásakor a balhitek ellen termékenynek bizonyult, de a gondolkodás nem tesz még emberré sem, nemhogy létezővé. Az állatnak már van viselkedéسته, ezért tud gondolkodni, problémát megoldani: ki tudja venni a kókusztejet a kemény dióból. Egyet nem tud: szabadon gondolkodni. A szabadság az ember kizárólagos tulajdonsága. *És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket*, mondja Jézus (Ján 8,32). *A szabadság részben nem valósítható meg*, mondja Hamvas Béla. De mi az, hogy részben? Az biztos, hogy pusztán az egyáltalán nem a szabadság felé mutat, ha azt csinálhat a gyerek otthon, az iskolában, amit akar. Ennél jóval többről, egészen másról van szó.

VILÁGKORSZAKOK

1. korszak: az EGY kora – Édenkert (Biblia), alapállás (Szabó Lajos), Uhrstand (Jakob Böhme), état primordial (René Guénon) stb. (Kr. e. 6. sz. előtt).

Az ember eredetileg erősen kötődött az őt létrehozó középponthoz, és nem definiálta magát egyénként, csak a közösség tagjaként. Önmagában csak rész volt, a középponthoz kapcsolódó közösség egységében volt csak egész és teljes.

Innen érthető, hogy a mózesi időben remek halálbüntetés volt a bűnöst egyszerűen kiakolbólítani a közösségből; mindegy volt, mekkora a büntetett személyes testi ügyessége, azért pusztult el, mert nem tudta önmagát a többiek nélkül értelmezni, egyszerűen halálra bizonytalanodott. Innen érthető az is, hogy a szófogatlan gyereket rövid úton kivégezték, ha sem apjára, sem a törzsfőnökre nem hallgatott, mert mérgezett testrésznek tekintették, akit ki kell iktatni az egész szervezet egészsége érdekében.

Az ősember nemcsak állat nem volt, hanem egymást gyilkoló szörny sem, akit a civilizáció tett elfogadhatóvá, ahogy azzal szégyenszemre gyerekeinket „tanítás” címén lefelé fordítjuk. Az ember ősállapotában nagyon erősen kapcsolódott a szellemvilághoz. Egyébként az állatok is tisztelik az életet, csak akkor ölnek a ragadozók, ha muszáj. Az ókorból ismert rémes szokások (kannibalizmus, emberáldozat, szodómia stb.) inkább posztcivilizációs válságjelenségek: a múlt kódébe vesző kultúra hanyatlásának nyomai. A primitivizmust és az eredeti embert Hamvas Béla pontosan szétválasztotta.

Az ember lénytagjainak működése: a szellemé a gondolkodás, mellyel az **igazat** keressük, a léleké az érzés, mellyel a **szépet** és az **örömet** keressük, és a testé az akarat, mellyel a **jót** keressük. A szép, jó és igaz keresése eredetileg tehát nem külön, hanem egyszerre, egyidejűleg történt. Ez az analógiás vagy egybenlátó gondolkodás. Az ebből a korból származó mítoszok, népköltészet, kinyilatkoztató szövegek gondolkodása ilyen. Képzeld el, hogy három koncentrikus háromszöget látsz:

Igaz
Gondolkodás
Szellem

EGY jelentés

Lélek <u>Érzés</u> <i>Szép, Öröm</i>	Test <u>Akarat</u> <i>Jó</i>
--	------------------------------------

Nem folytatom a rajz bővítését, az alábbi leírás alapján te készítsd el magadnak, ha vizuálisan könnyebben megérted. Mindig jelzem, mi hová tartozik. Gondolatébresztő helyükön látni a fogalmakat.

2. korszak: a KETTŐsség, az elválasztottság kora, az apokaliptikus kor, melyet zavarodottság, Májá, homály, fejük tetejére állított értékek stb. jellemeznek (Kr. e. 6. sz-tól). A Kr. e. 6. század körül, mondja Hamvas Béla, de az alábbiakból látszik, hogy a folyamat hamarabb kezdődött, és a válság kifejelete hosszadalmas, napjainkban is mélyül.

Mi történt? A lassan megformálódó individuális én került középpontba, a periféria középre, a közép a perifériára, nem csoda, ha feje tetejére állt a világ. A mikrokozmosz összezavarta a makrokozmoszt. Már Lao-ce panaszkodik erre.

Szétbomlott az egység, kialakultak a tudatformák:

A jó keresése megszülte a **vallást**. Elgondolkodtató, hogy a bomlást a vallások kezdték. Az intenzív jó-keresés azonban visszavezethet a háromsághoz. A Biblia szentháromságtana ezt teszi. Nem negatív ez a fejlemény: az önállóság feltétele a szabadságnak, végső soron enélkül nem fejlődhetne ki minden emberben külön-külön, ami kezdetben csak az egész emberiségben volt meg.

A szép keresése megszülte a **művészetet**. A művészet Hamvas Béla szerint másodlagos logosz. Ösztönösen keresi az egységbe a visszautat. A művészet nem gyönyörgyártás megélhetésért, hanem az eredeti állapot helyreállítása, az afelé mutató. Erre tesz kísérletet a szép-jó-igaz egységének keresése, melyben harmóniát érzünk. Ugyanis halhatatlansági ösztönünk is van, nemcsak állati léthez kapcsolók. Gondoljunk Horatiusra, aki szerint a művészet tanít (gondolkodás), nevel (akarat), gyönyörködtet (érzés), vagy az angol tavi költőkre, akik úgy vélték, hogy a klasszicizmusig tartó szétbontás után a romantika egyik lehetséges útvonala az értékek egységének újrakeresése. Feltámadás-művészet.

Megjegyzem, a szép alatt itt esztétikai értéket kell érteni. A willendorfi vénusz szépségéről beszélek pl.

Az igaz keresése megszülte előbb a **filozófiát**, melynek neve is arról tanúskodik, hogy még sokáig tudatában volt a gondolkodás és az érzés közös forrásának. A filozófiából csak lassan lett **tudomány**, amikor kiiktatták a gondolkodásból a bölcséletet, azt, ami a lényege, lelke és értelme volt. Mindenesetre sokkal pontosabb módszerekkel, pontosabb információk birtokába jutunk, kérdés, hogy többet is értünk-e, az értés felé vezet-e. Ha intenzív a keresés, akkor bizonyára.

A tudatformák tehát többé-kevésbé önállósodtak, a többivel való egyensúlyukat, gyakran kapcsolatukat elvesztették. A középpontból lassan elhalványodott, majd eltűnt az egy jelentés (Isten), helyére a kereső individuum vagy a magát én-szurrogátumokkal (birtokolt pozícióval, eszközökkel) összetévesztő ego került.

Az ego megmutatja a fejlemény negatív oldalát:

Megszületett a szépség és igazság nélküli vallás (üldözések, keresztes háborúk, elnyomás, hatalmi igények stb., melyek során a vallás épp az elválasztás eszköze, nem az összekötése); a jóság és igazság nélküli művészet (pl. a műalkotás iparcikk vagy létrontás: ellenkezőjét teszi, mint a művészet eredeti feladata, vagy virtuóz mutatvány jelentés nélkül, értékellenes vagy értékmentes, ezek, persze, mind izgalmas, új problémákat vetnek föl, s mint ilyenek, nagyon is kivezethetnek a zavarodottságból); a jó és szép nélküli tudomány (pl. a hidrogén energia felszabadításából hidrogénbomba lett, nem erőmű; kérdés, mennyire lehet igaz, amit hamiskodásra használnak).

Még egyszer kérem, félre ne érts, nem sugallom, hogy mindez rossz. A hagyományokban bűnbeesésnek, összezavarodásnak nevezett szétesés után ez az út maradt nekünk. A válság pontos feltárása kell ahhoz, hogy megértsük, felszámolásához hozzákezdjünk. Bár a csak szépség nem szép, a csak igaz nem igaz, a csak jó nem jó. Önmagát is elveszti, ha a középponttól és a másik kettőtől elszakad. Mert a három egy. Akkor már inkább a rút hiteles, mely igaz, ez magyarázza az apokaliptikus kor egyre növekvő vonzalmát az anti-értékekhez: sokkal inkább kifejezik valóságunkat, alkalmasabbak a válság feltárására.

3. korszak: a HÁROM jegyében az új egység önálló, egyéni és közösségi helyreállítása, Isten országa, Nirvána stb.

Az individuum intenzív keresése, mint említettem, elmélyíti a saját területén szerzett ismereteket, tökéletesedést, s gyakran a másik két tudatformával összekapcsolódik keresése intenzitása folytán. A végtelenben újra találkozhatnak a széttartó vonalak. Ez a 3. korszak, pontosabban állapot, ami eszerint mindenkinben bármikor eljőhet, előállhat: az az egység, ami már individuális munka eredménye. Melyben az ősi teljesség már nemcsak a teljes közösség, hanem minden egyén külön-külön képessége. Az ősiségben részekből, a végponton egészekből álló egész. Isten a teremtésben négyzetre emeli magát. A végén mindnyájan az ő arcára formálódnak, akiknek sikerül felé fordítani az erőket. Ezt jelenti a Jelenések könyvében, hogy kocka alakú az égből leszálló Jeruzsálem. *(És a város négyszögben fekszik, és a hossza annyi, mint a szélessége. És megméré a várost a vesszővel tizenkétezer futamatnyira: annak hosszúsága és szélessége és magassága egyenlő Jel.21,16).*

Az elválasztó jellegű négy dimenzió: a tér és az idő lelepleződik mint illúzió, mint ideiglenes segédegyenes, az uralom eszköze, de most értelmét veszíti, megszűnik. Nem lesz elválasztottság, és az elválasztatlanságnak nem lesz vége, örökké azzal él mindenki teljes egységben, amerre fordult életidejében.

Gondolkodásunk alapkategóriáit adja fölrajzolt hármasságunk. Erre számtalan bizonyíték van. Itt csak Platón négy erényét hozom példának.

Platón négy erénye. Platón szerint az akarat erénye a bátorság. Vállalod a kockázatot, a felelősséget. Hajlandó vagy áldozatot hozni a nagyobb jóért, az értéksorrend érvényesüléséért.

Az érzés erénye a mértékletesség. Minimum, hogy fékezni tudod a gyönyörszerzést, jobb esetben gyakorlod érzésed fölszabadulását a gyönyörök és kínok fogságából.

A gondolkodás erénye a bölcsesség, ha nem tudsz valamit, tanácsot kérsz, szakértőtől, nem bennfentestől, az igazért, nem az önigazolásért, és törekszel a mélyebb megértésre.

Ha e három erénnyel rendelkezel, igazságos leszel, ez a központi erény. Ez alkalmassá tesz arra, hogy ösképi értelemben vett király légy. Aki atyaként, anyaként gondját viseli a rábízottaknak. Papkirály. Az ideális állam vezetője. Az ideális család, cég, háztartás, kapcsolatok, projektek vezetője.

A menóra jelentése. Mert hárman vannak, akik bizonyosságot tesznek a mennyben, az Atya, az Ige és a Szent Lélek: és ez a három egy.

És hárman vannak, akik bizonyosságot tesznek a földön, a Lélek, a víz és a vér; és ez a három is egy (I. Ján 5,7-8).

Károlyi Gáspár fordítását mai hétköznapi nyelvre fordítva:

Atya, Ige (János szerint Krisztus tanítása, cselekvése, Máté szerint a személye, ez csak szemléletbeli különbség, hisz ő maga nevezi Igének magát (Ján 8,25)), Szentszellem a szellemvilágban, Szellem, Lélek, Test a fizikai világban. Ez a három-három szélső karja a gyertyatartónak (rajzold le), hisz az Atya az abszolút Cselekvés, aki egy szavával (*Legyen...*) teremtette a testeket, az emberi test a teremtés kivetülése. Az Ige, aki összeköti a lentet és a főt, kintet és a bentet, az Atya akaratát és az embert, az emberi lélek megfelelője. A lélek dolga ugyanis nem a hőbolygás, mászolygás, a nagyária, a sebnyalogatás, mely által épp eredeti feladatának ellenkezőjét teszi: elválaszt, hanem a közvetítés kint és bent, fent és lent, test és gondolkodás között. Az összekötés. Ő a hírnök, a postás, a híd, Hermész, a szolga, a Fiú.

Krisztus a közvetítő teremtés és az Isten országa között. Ez az érzés értelme. Hogy fölfelé közvetítsen. Nem elnyomni kell az érzést (a tárgyalóteremben sem), hanem irányítani, átvilágítani, szolgálatba állítani, *sárkányokkal vetni*, ahogy a Hamvas-tanítvány Weöres Sándor mondja.

Szellemünk a Szent Szellem kivetülése.

A megismerést nem a gondolkodásunkkal végezzük, ez a tudomány hamis kalkulusaiból következő, szétesést eredményező tévedése. Mint majd minden tevékenység, a megismerés is mindhárom lénytagunkat igénybe veszi. Akaratunkat irányítjuk rá (ritkán az is előfordul, hogy tudtunkon kívül irányul rá) a megismerés tárgyára, aztán megismerő érzésünkkel befogadjuk a megismerés tárgyát, minél tisztábban, gyermekibben, annál kevésbé köpi be légyként sok eddigi tévedésünk, melyeket ismeretnek nevezünk, és félvak büszkeséggel akadályozzuk velük a tiszta szemléletet. Az Ószövetség elejének szerzője nem véletlenül használja a megismerés szót a szerelmi egyesülésre: a megismerés legfontosabb mozdulata a maradéktalan befogadás. Csak a harmadik fázisban jön a gondolkodásunk, aki, mint egy adminisztrátor, lebontja, besorolja, megfogalmazza, vagyis keres hozzá megfelelő formákat, eddigi ismereteinket átalakítja az új ismeretnek megfelelően. Esetleg új formák létrehozására szólítja megismerő érzésünket, ezzel új gondolkodási folyamatot kezdeményez.

Megismerésünk élő rendszer, melyben mindhárom lénytag folyton kommunikál, és mely folyton átalakul. Ha nem, akkor halott, az információgyűjtés hasztalan, terméketlen, csak a figyelem elterelésére alkalmas a lényegről. Szemét. A modern civilizáció „megtanított” arra, hogy pusztán a tudat rablón, haszon reményében kinyújtott karja elég legyen a gondolkodáshoz. Konceptió alapján megkaparintani, analizálni, kiszűrni a nekem hasznos részeket. Ezt valóban el lehet végezni szinte csak a gondolkodással. De így csak olyat tudhatok meg, amit már úgyis tudtam, legfeljebb újrendezésre alkalmas ez a gondolkodás. Legózás. A recept régi: Bábel tornyát azért építették, hogy nevet szerezzenek maguknak az égben. Ki akarták rabolni a szellemvilágot. De a mai ember büszke erre, fejlődésnek nevezi, gyanúsna tart mindent, amit nem tud uralni. Kilóg a lóláb. Rabló voltával gyakran nincs is tisztában, mert nem tud a jelentésről, csak a beazonosító fogalom lóg minden más fogalmon, mint téhenen a gatyá. Az egyetemet, doktori iskolát ugyanis remekül el lehet végezni anélkül, hogy a jelentésről, megismerő tevékenységről tudomást szerezne.

Lénytagjaink alapfunkciói tehát: a test, mely érzel és végrehajt, a lélek, mely hírt hoz-visz, a szellem, mely feldolgoz, rendszerez, fogalmaz, átalakít. Jelen modell is továbbgondolkodásra, nem ám annak helyettesítésére született, ezért vedd észre, hogy mindhárom lénytagunkkal mindent cselekszünk. A fentiek csak súlypontok. De a lénytagok igen szorosan összedolgoznak. Mert a három egy. Az összefonódások ellenére van értelme e háromról beszélni. Mert az egy a három viszonyából is megérthető.

János talán idegesítően, mert a hétköznapi tudat számára érthetetlenül sokszor köti össze a Szentháromság tagjait: arról szól az első levele, hogy nincs cselekedet hit és Ige nélkül, a hit semmit nem ér cselekedet nélkül stb. Mert a három egy. A szöveg véghez viszi rajtunk, összeöltögeti bennünk a hármat. Meg is valósítja az Igét.

Ha felrajzoltad a menóra három-három karját, feltűnhet, hogy így még szétesik, kell valami, ami összetartja. A hetedik, középső kar. Mi vagy ki az? Ki kapja feladatul, hogy összekösse mindezt, hogy a világot összetartsa? TE. Te vagy a középső kar. Azért jöttél ide, hogy összetartsd az eget és a földet, a kintet és a bentet, a te és az én kettősséget feloldjad. Ez nem függ a képességeidtől, lehetsz autista, vak, bárki, akármilyen vagy, ezért küldtek. Jézust is ezért küldte az Atya. Ő az elsőszülöttje, mintája annak az ÉNNEK, aki összeköti mindezt, ő a gyertyatartó középső karja. ÉN csak annyiban vagyok az, amennyiben magamban hagyom megvalósulni a Krisztus minőséget. Krisztus követése. A szomorú realitás, persze, hogy én részben dolgom végezetlenül térek vissza életem után, csak részben tudom megoldani az összekötést. A Fiú az, aki győz, aki teljesen megoldja. Én csak próbálkozom. Én csak annyiban vagyok, annyiban létezem, amennyiben megvalósítom a Krisztus minőséget. A többi sallang, le fog kopni így vagy úgy.

ATYA - FIÚ - SZENTSZELLEM - ÉN - SZELLEM - LÉLEK – TEST

Ez a menóra egy lehetséges jelentése. Ne zavarjon, hogy a Szentháromság tana a menóránál jóval későbbi, mai elnevezése csak a 2–3. század fordulójából, Tertullianustól való. A szentháromságtan a már meglévő kozmikus rend fölfed(ez)ése, nem föltalálása. Épp ez a Biblia (és az egyéb ősi eredetű kinyilatkoztató írások) értéke, hogy az eredeti rendet fölmutatja, az ahhoz találás útját megmutatja. Beavató könyv, mindenkinek és mindig, aki és amikor hajlandó erre. Nem az arisztokratikusan, bármilyen külső kötöttségű szempont alapján kiválasztottaknak. Jó hír, hogy bárki vagy, sikerülhet, nem, ha akarod, hanem, ha kéred. Azért kell kérned, mert a középpont nélkül rablás: más történik, látószöged szűk, mert véges vagy, ezért legjobb szándékod esetén is torzítasz, csak a középpontból tiszta a kép, az út.

Az ősi kultúrában a megismerő érzésükkel a mainál többet dolgoztak, a képi párhuzamokban tudták az ember misszióját, felépítését, és hogy a szellemvilág az emberhez hasonlóan épül fel. Nevezték pl. 1. fizikai testnek, mely a kőnek is van, 2. étertestnek, mely a növénynek is van, és már érez, 3. mozgástestnek vagy asztrálestnek, mely az állatoknak is van, 4. éntestnek, mely az embernek van, 5. asztrálvilágnak, melyből a viselkedés jön a fizikaiba a szellemiből, 6. étervilágnak, melyből az élet jön a fizikaiba, és 7. Teremtőnek, mely a fizikai testeket alkotja. Így is megfogalmazódott tehát a menóra:

TEREMTŐ – ÉTERVILÁG – ASZTRÁLIS VILÁG – ÉNTEST – ASZTRÁLTEST – ÉLETTEST – FIZIKAI TEST

Az első magyarázat az embert helyezi el a teremtésben, a második minden létezőt. Ugyanaz más oldalról. Ezt is, azt is jelentette. Amit még nem tudtak megfogalmazni, pl. mert még nem szakadt ki az individuális én a közös énből, arra ráéreztek. Mindkét értelmezés az ember központi helyét, összekötő (és nem világot felzabáló) feladatát, felelősségét szögezi le. A középső karról gyújtották meg a többi lángot.

A menóraforma segítséget ad megérteni a megvalósítás fordított sorrendjét is. Fizikai születésünkkel először lett fizikai testünk, aztán életünk, aztán viselkedésünk, aztán önálló énünk. Amit a Biblia második születésnek nevez – az Ige megvalósítása: az Isten országa, amikor teljes egészeiből áll majd a kozmikus egész –, fordított sorrendben és a kozmikus erők segítségével zajlik, hiszen az én a makro- és mikrokozmoszt összekapcsolta.

Összefoglalóan Krisztus-impulzusnak nevezhetjük (nem-keresztény megfogalmazásban: a jelentés, a kiindulópont és a végcél megjelenése egy ponton azért, hogy az mindenkiben tudatosulhasson); Krisztus, a Híd, a Fiú, a Felkent eget és földet összekötő kozmikus áldozata teszi lehetővé minden egyes ember számára, hogy benne megvalósuljon a három minősége: azaz, hogy képes legyen földi tudatát összekötni az égi megérzéssel, szabadon maga is híddá válni. Először az én a Krisztus-impulzus segítségével a viselkedést, a gondolkodást, a cselekvést tudja átdolgozni, az állati elemek helyett szellemi alkotóerőknek helyet adni. Ha ez már jól megy, az életteket hatja át, ami azt jelenti, hogy az élet nem fizikai kötöttségű, hanem kozmikus teremtetőerőkhöz kapcsolódik. Ehhez nem út az önmegtagadás: az elszáradáshoz vezet. A cselekedetek átadása, szolgálatba állítása már út. A sárkányokkal szántás. Utoljára pedig a fizikai testet dolgozza át úgy, hogy az a krisztusi teremtetőerők, nem pedig az elválasztó erők eszközévé válik. Nem eltakarod, hanem épp megmutatod a testeddel. Akinek ez sikerül, a halál pillanatában leveti ugyan a fizikai testét, de élete és cselekedetei nem a testhez, hanem a teremtetőerőkhöz kapcsolódnak, így a testi halállal nem pusztulnak el. Alkotóerejük viszont megmarad. *Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradságuktól, és az ő cselekedeteik követik őket* (Jel. 14,13).

Mert a szentháromságtanhoz hozzátartozik, hogy meg is tud csinálni: a tudás egy a tettel. Hit és cselekedet egysége, ahogy több tanítvány mondja.

A Szentháromság egyéb megfogalmazásai. A Biblia körkörösén, egy jelenséget több oldalról ír le. Kövessük a példáját! A Szentháromságnak nagyon sok aspektusát mutatja fel. Íme, a rengetegből néhány:

1. Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam. (János 14,6).

Út: akaratod, cselekvésed, tested akkor van rendben, ha engem követsz.

Igazság, másutt világosság: mely a gondolkodásodat vezeti. Melynek megismerése szabaddá tesz. Mely *részben nem valósítható meg*. Az egység megvalósítása feltétele annak, hogy az igazság szabadságot adjon. Ugyanis semmi nem valósíthatja meg magát, ha nincs a helyén. A világ alapját képező hármas azonban, amint középre kerül az eredeti középpont, azonnal megvalósul. Ha helyre teszed magadban a tanítások segítségével a dolgokat, azonnal meg is valósul: segíteni tudsz, és szabad leszel. Nem magadnak csinálod ugyanis, ez az önmegváltó vallások hiánya, melyet, persze, bármely hívük áthidalhat, ha figyel az egészre. Csak egymás harmonizálása segítségével lehetsz harmonikus. Csak egymás föl szabadításával szabad. Ez a cselekedet, mely nélkül a hit meddő. A szeretet.

Élet: ezt adom, ha engem követsz, az én világosságomban jársz. Nem a végtelen ideig tartó szenilis öregkorról (elég cinikus húzás lenne az Alkotótól), hanem a teremtető eleveenségről, a termékenységről szól a tanítás. A hagyomány sehol nem ígéri, hogy nem halsz meg, csak hogy a test halála után magaddal viheted cselekedeteid gyümölcsét. Nem leszel száraz ág éltedben, még holtodban sem. Hamvas Béla terem ma is, halála után is.

2. Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jő el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok. És az, mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében:

Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem;

És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem;

Ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltetett.

(Ján 16,7-11)

Az aláfordított Szentháromságot magyarázza.

Mi lesz, ha nem követtek, nem az úton jártok? Bűn. Nem az a bűn, ha a törvényt nem tartod be, hisz ritkán(!) törvénszegésre is szükség lehet: Isten parancsára Illésnek meg kell ölni Baál prófétáit, Ezékielnek parázna nővel kell hálnia. A Gestapónak hazudni kell, hogy embereket ments. Bűn: ha nem az úton jársz, nem vagy engedelmes, nem az Igét követed. Jó szándékod nem elég, látószöged túl szűk ahhoz, hogy magadtól tökéleteset tégy, valamit biztos kihagysz a számításból. Kell hozzá az egy jelentés. Ezért kell benne maradni.

Mi lesz, ha nem jártok az igazságomban? Sötétség. A külső sötétség. Sötétségre mi ítéljük saját magunkat azzal, ha nem az Ige szerint járunk. *Vakítsátok magatokat, és MEGvakultok* (Ésa 29,9). Csak egy kis hazugság, és minden elsötétül. Életidődben minden teremtményt rád bízta, szabadon cselekedhetsz. Te teszed vektorra az erőket, de kicsi vagy ám, bűvészinás, te csak az irányát szabod meg, ha lefelé, akkor a világerő teljesen megvakít, mert sokkal nagyobb nálad. Azt hiszed, tönkreteheted a világot. Nem. Elsősorban magadat teszed tönkre. Mást is ér az ártásod, de jaj neked az ártatlan vértért. Ember voltát, a szabadságát sérted meg. Nincs jogod hozzá. Ő másképp kiszabadul, de Te rab leszel, bűnöd rabja. Sötét.

Mi lesz, ha nem kérsz az élet vizéből? Ítélet. Nem a halál az élet ellentéte. A halál folytatás, átváltozás, az életidőre következő létforma. Az ítélet az, hogy nem kértél az életből, az erőket mind lefelé fordítottad, nem összekötöttél, hanem szétválasztottál. Magadat választottad el az éltető forrástól, az egy jelentéstől. Halálod után örökre elválasztott maradsz, hiszen cselekedeteid követnek. Eszed, amit főztél.

Fontos, hogy ezt Jézus figyelmeztetésként, elkerülése végett közli. Féltő szeretettel. Senki nem megy tudatlanul a kárhozatra. Szabadon, önálló választása tudatában választja a Szétdobálót (Diabolost). Ő kárhoztatja magát, nem az egy jelentés.

3. És monda néki az ördög. Ha Isten Fia vagy, mondd e kőnek, hogy változzék kenyérré. Jézus pedig felele néki, mondván: Meg van írva, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden igéjével.

Majd felvivén őt az ördög egy nagy magas hegyre, megmutatá néki e föld minden országait egy szempillantásban, És monda néki az ördög: Neked adom mindezt a hatalmat és ezeknek dicsőségét; mert nékem adatott, és annak adom, akinek akarom; Azért ha te engem imádsz, mindez a tied lesz. Felelvén pedig Jézus, monda néki: Távozz tőlem, Sátán; mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj.

Azután Jeruzsálembe vivé őt, és a templom ormára állítván, monda néki: Ha Isten Fia vagy, vedd alá magad innét; Mert meg van írva: Az ő angyalinak parancsol te felőled, hogy megőrizzenek téged; És: Közökben hordoznak téged, hogy valamikép meg ne üssed lábadat a kőbe. Felelvén pedig Jézus, monda néki: Megmondatott: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.

És elvégezvén minden kísértést az ördög, eltávozik tőle egy időre. (Luk 4,3-13)

Hogyan akarja megakadályozni az ördög a teremtés megkoronázását? A Szentháromságot akarja aláfordítani. Rá akarja venni Jézust, hogy hatalmát a rontásra használja. Az ördög nem láthatja, hogy Jézus túllát saját érdekein. Az ördög nem mindentudó. Az ördög gyengénlátó.

A zabálj javaslattal az érzést óhajtja a Teremtőről leválasztani, saját irányba fordítani. Csakhogy Jézus tudja, hogy ajándék és csak eszköz a kenyér, hogy az élet mérhetetlenül több, nem a kenyér felé, hanem az ajándékozó felé kell fordulni. Ha az eszköz kedvéért elfordulsz az egy jelentéstől, elválasztod magad, a célnál jelentősebbnek állítod az eszközt. Azt kapod, amit kértél.

A világalom csábításával az akaratát próbálja átállítani szolgálóból diktátorra. Rontsd meg Isten országát, legyél Te az Úr. Ismerős?

A leugrással, kísértéssel Isten mindentudó voltát rontaná meg Jézus, egyben a hatalmat átvenné, ő rángatná a fonalat, Isten lenne a báb.

Mit ajánl a zabálás, hatalmaskodás, kísértetés helyett Jézus? Lelki gyakorlatot. Böjtöt a mértéktelenséged megfékezésére, az érzés szolgálatba állítására. Adakozást az uralomvágy, gőg, rablás megfékezésére, a cselekvés és akarat szolgálatba állítására. Imát (meditációt) a gondolkodás megtisztítására, szolgálatba állítására.

Nem azt kéri, hogy sanyargasd magad, hanem hogy minden mozdulatodat engedd az egész felé irányulni. Vagyis gyümölcsozni. S onnan, az egészből, ajándékként kapni vagy nem kapni a részedet. Szabadnak lenni.

4. Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, e három; ezek között pedig legnagyobb a szeretet (I. Kor 13,13).

Hit: a gondolkodásod bizonyossága. Hinni nem azt jelenti, hogy dajkamesékkel etethetnek, hanem hogy tudod, kétszer annyira van szellem és lélek, mint test. Mert eredete és értelme a testnek. Kettő az egyhez. És erről kétszeres bizonyosságot teszel, akkor is, ha hülyének néznek, megtaposnak, kirúgnak, elválnak tőled. Bizony, bizony... Ámen, ámen... így kezdi Jézus minden bizonyágtételét.

Remény: mérték a fájdalomban, az érzés fegyelme, nyitva hagyod akkor is, amikor szín feketének látszik. Nem ülsz föl a látszatnak. Nem zárod le.

Szeretet: akaratod, cselekvésed mutatja meg, van-e benned szeretet. Gyümölcseről ismeredik meg. Ne mondd, hogy szeretsz, ne hőbolyogj és mászolyogj. Figyelj rám is, vedd észre, hogy másoknak is vannak szempontjaik. Ne tégy olyat velem, amit magadnak nem kívánsz. Olyat tégy, amit magadnak kívánsz. Ez a szeretet. Semmiképp nem érzés. A vágyhoz semmi köze.

5. A Miatyánk hét kérése a gondolkodással kezdi a hármast, mert az ima nekünk kell, nem Istennek, a megvalósítás sorrendjében sorolja a kéréseket. Tehát az első három kérés a könnyebbtől, hozzáférhetőbbtől a nehezebbig: *szenteltessék meg a Te neved* (tedd magad a gondolkodásom közepévé), *jöjjön el a Te országod* (tegyél közvetítőddé), *legyen meg a Te akaratod* (legyen egy az akaratunk a Tiéddel).

A negyedik kérés bonyolult: a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. *Nem csak kenyérrel él az ember, hanem az Isten minden ígéjével, az én testem étel*, mondja magáról Jézus. A negyedik kérés azt kéri, oda tudjuk adni magunkat egymásért, ahogy Jézus. Követni tudjuk, mi is ég és föld összekötői lehessünk. Ne enni, hanem etetni akarjunk. Arra figyelmeztet, csak egymás útra segítségével térhetünk mi az útra. Nincs elvonulás, a segítség a munka. Nem holnap, ma, a manna másnapra megromlik, abszolút jelenlétben kell lenni.

A második kérés-hármas a démoni világ távoltartására vonatkozik, ugyanúgy a legelérhetőbbtől a legnagyobb isteni segítséget igénylő felé: *Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek* (tégy minket jó akaratúvá), *ne vígy minket a kísértésbe* (érzésünket tisztítsd meg), *szabadíts meg a gonosztól* (gondolkodásunkat tisztítsd meg).

A hét Isten száma. Három fent, három lent, és a két hármast összekötő közép.

Hamvas Szabó Lajos anti-háromságát idézi: **hazugság** – a gondolkodás pervertálódása, **erőszak** – teremtés helyett pusztítás, **elnyomás** – összekötés, felkarolás helyett visszaélés, más húsából zabálás. Az európai realitás a Szentháromságé helyett. Van mit tennünk.

